

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7CoP/65/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1616201121
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:1616201121.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Márie Kašíkovej a členov senátu Mgr. Františka Dulačku a JUDr. Jany Kotrčovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú: Z. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, so sídlom 022 01 Čadca, Matičné námestie 1617, dieťa rodičov: otca - Q. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX K. XXX, právne zastúpený: Mgr. Iveta Vajdová, advokátka so sídlom 821 08 Bratislava, Bárdošová 25, IČO: 30 798 221 a matky - M. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX E. nad E., E. XXXX, právne zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s.r.o., so sídlom 022 01 Čadca, Potočná 2835/1 A, IČO: 36 866 849, za účasti Krajskej prokuratúry Žilina, o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu v Čadci, č.k. 11P/31/2016-951 zo dňa 7. júna 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým bola maloletá Z. zverená do osobnej starostlivosti matke, vo výroku II. o výživnom p o t v r d z u j e .

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o zastupovaní maloletej, III. o úprave stretávania, IV. trovách konania, VI. trovách štátu m e n í tak, že :

Obidvaja rodičia sú oprávnení mal. Z. zastupovať a spravovať jej majetok.

Otec je o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. Z. každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 10.00 hod. do 17.00 hod. za prítomnosti matky, a to v mieste bydliska matky. Otec je p o v i n n ý minimálne 24 hodín vopred matke oznámiť v prípade, že sa nebude môcť uskutočniť stretnutie.

Otec maloletej je p o v i n n ý zaplatiť trovy štátu vo výške 478,09 € a matka maloletej je povinná zaplatiť trovy štátu vo výške 1.078,09 €, a to Slovenskej republike na účet Okresného súdu Čadca, vedený v N. S., a.s., IBAN: K XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie maloletú Z. zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok. Otca zaviazal povinnosťou výživného na maloletú Z. mesačne sumou 100 € vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky počnúc dňom právoplatnosti rozsudku. Upravil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou Z. každý posledný týždeň v mesiaci v piatok od 16.00 hod. do 20.00 hod. v mieste bydliska matky, v prítomnosti matky. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Otca zaviazal zaplatiť Slovenskej republike trovy konania vo výške 1.556,18 €, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V danej veci si podali návrh na zverenie maloletej Z. do osobnej starostlivosti matka aj otec, pričom Okresný súd Malacky uznesením č.k. 8P/435/2015-34 zo dňa 8.2.2016 zamietol oba návrhy a predbežne ponechal maloletú Z. v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Na odvolanie otca Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 20CoP/25/2016-81 zo dňa 29.4.2016 zmenil vyššie uvedené uznesenie tak, že zveril predbežným opatrením maloletú Z. do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 8P/435/2016 do osobnej starostlivosti matky, otcovi určil výživné vo výške 120 € mesačne a upravil styk s maloletou. Krajský súd tak rozhodol z dôvodu, že otec napriek tomu, že bola určená striedavá starostlivosť, odmietal dieťa matke odovzdať v určenom čase, čím nerešpektoval rozhodnutie súdu a nepriaznivo pôsobil na zdravý vývoj maloletej tak, že konal v rozpore so záujmami maloletej. Po tom, čo sa matka presťahovala do E. H. E., Okresný súd Malacky preniesol svoju príslušnosť na Okresný súd Čadca. Zo správ kolízneho opatrovníka mal preukázané, že maloletá Z. sa v E. nad E. veľmi dobre adaptovala ako do rodinného, tak aj školského prostredia, dobre sa učí, má veľa kamarátov, bratrancov, sesterníc a dobre sa cíti v tomto prostredí. Má silnú citovú väzbu na matku, avšak má rada oboch rodičov. Bytové podmienky má matka veľmi dobré, má zariadenú samostatnú bytovú jednotku. Samotná maloletá Z. na prvom pojednávaní uviedla, že chce bývať s mamou a s otcom sa stretávať v K.. Na poslednom pojednávaní však uviedla, že už do K. nechce chodiť, lebo sa bojí, že by s otcom havarovala, chce, aby otec chodieval za ňou, pričom chce, aby pri stretávaní bola prítomná aj matka.

3. Zo znaleckého posudku a vyjadrení znalkyň mal súd preukázané, že otec dieťaťa netrpí duševnou chorobou, ale ide o dominantnú osobnosť s vysokým sebahodnotením a sebavedomím, ktorý má tendenciu u osôb v okolí vyvolávať pocit neistoty, úzkosti a strachu. Chce dosiahnuť zmenu v kontakte s dcérou. Aj keď je jeho vonkajší komunikačný prejav kultivovaný, cítiť však výraznú neistotu a potláčaný nepokoj. Je kritický a autoritatívny k okoliu, jeho empatia s okolím je slabšia. Matka trpí duševnou poruchou, alebo chorobou, schizoafektívnou psychózou. Po preliečení dosiahla remisiu ochorenia, bez výraznejších reziduálnych zmien osobnosti, s tým, že pokračuje v liečbe a prognóza ďalšieho vývoja jej ochorenia je priaznivá. Osobnosť matky na rozdiel od otca je naopak skôr introvertná, uzavretejšia, s potrebou udržiavať priateľské vzťahy, vychádzať ľuďom v ústrety so snahou ku kompromisom. V kontakte s dominantnými osobnosťami je v submisívnej pozícii. V danom prípade však jej emočné puto a citový vzťah k dcére sú tak silné, že napriek svojim dispozičným osobnostným vlastnostiam, vošla do boja o dieťa. Matka napriek vyhrotenej situácii neprežíva nenávisť voči otcovi maloletej, jej motívom nie je poškodiť otca dieťaťa. Jej motívom je láska k dcére a možnosť starostlivosti o dcéru. Matka na otca nenadáva, neuráža ho, vyjadruje smútok z toho, ako to dopadlo, má z neho strach. Paradoxom je, že otec, aj keď sa o matke vyjadruje - M., vo svojich vyjadreniach nepovedal nič pozitívne na jej osobu. Obaja rodičia sú citovo naviazaní na maloletú Z., maloletá však jednoznačne preferuje matku, u ktorej sa cíti bezpečne, pokojne, pričom premiestnenie od matky by prežívala psychotraumatizujúco, s následkami na psychike osobnosti s možnými konverznými samovegetatívnymi symptómami. Dieťa pri matke intelektovo prospieva, matka sa mu venuje, výsledky v škole má dobré. Má nových kamarátov, čím sa rozširujú sociálne väzby. Maloletá má rada aj svojho otca, ale jeho správanie t.č. vníma ako tlačiace na jej osobu, neprijemné a neúctivé voči matke, ktorú má rada. Z tohto správania má úzkosť, obavy, psychické napätie, preto sa u nej začína objavovať aj vyhýbavé správanie, ako obranný mechanizmus, ktorý má účel maloletej osobnosti uľahčiť. Vzťah maloletej k samotnému otcovi vo veľkej miere práve závisí od jeho správania a zníženia jeho naliehavosti voči maloletej. Psychologické vyšetrenie maloletej Z. bolo nutné vykonať za prítomnosti matky, keďže dieťa na otázky o vzťahu k otcovi neodpovedalo, opakovane plakalo, híkalo, triaslo sa, pričom išlo z jeho strany o manipuláciu, aby sa vyhlo potrebe vyjadriť sa o svojom vzťahu k otcovi. Maloletá bez problémov hovorila o kontaktoch s deťmi, v rodine, v škole, o vzťahu k svojej matke, avšak uviedla, že sa bojí hovoriť o otcovi. Na otázku znalkyne, či sa otca bojí, súhlasne kývala hlavou a plakala. Taktiež psychicky střípla, keď si psychologička dohovárala konkrétny termín s matkou na spoločné sedenie s otcom. Maloletá vyslovene uvádzala, že nechce ísť k otcovi do K., ani na víkend, ani cez prázdniny, keďže sa bojí, že otec a starí rodičia budú nadávať na mamu, že ju mame nevrátia. Chce, aby otec chodieval ku nej na Kysuce, taktiež sa bojí toho, že havarujú, keďže videla otca, ako si pri šoférovaní prekladal nohu, pomáhal si rukou. S poukazom na psychologické vyšetrenie maloletej Z., táto, aj keď má rada svojho otca, má v súčasnosti z neho určitý strach, vzhľadom na jeho veľký nátlak z jeho strany na jej osobu, z čoho má maloletá úzkosť, psychické napätie, čo jednoznačne neprispieva jej ďalšiemu priaznivému psychickému vývoju. Preto maloletú v súlade s jej názorom, odporúčaním kolízneho opatrovníka, ako aj okresnej prokurátorky, zveril do

osobnej starostlivosti matky. Je toho názoru, že v súčasnosti, vzhľadom na zhoršený zdravotný stav otca, by otec nebol schopný tohto času sám bez pomoci ďalších osôb zabezpečiť všetky potreby maloletej Z..

4. Otec sa v danom konaní snažil preukázať najmä duševnú poruchu matky, v dôsledku ktorej by nebola schopná postarať sa o maloleté dieťa. Z tohto dôvodu žiadal aj nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychiatria, napriek tomu, že súd vypracovanie takéhoto znaleckého posudku nepovažoval za potrebné, keďže zo správy od MUDr. E. mal preukázané, že zdravotný stav matky je v súčasnosti v dobrej remisii, kompenzovaný. Aj z ďalších správ od kolízneho opatrovníka, Mesta Krásna nad Kysucou, školy, mal preukázanú riadnu starostlivosť matky o dcéru. Duševnú chorobu, alebo poruchu matky preukázanú mal, táto v žiadnom prípade nemá za následok nespôsobilosť matky maloletej poskytovať maloletej Z. riadnu starostlivosť. Naopak, z celého vykonaného dokazovania vyplýva, že matka maloletej poskytuje riadnu starostlivosť a je medzi nimi vytvorený veľmi pekný vzťah. Jednoznačne v záujme maloletého dieťaťa by bola vzájomná komunikácia rodičov, ktorá by prispela k harmonickému vývoju maloletej Z.. Maloletá Z. trpí tým, ako sa správa otec k matke, že pri styku otca s maloletou rodičia spolu vôbec nekomunikujú.

5. Počas konania došlo k zmene pomerov na strane otca, zhoršil sa mu zdravotný stav, od novembra 2017 je dlhodobo práceneschopný. Z tohto dôvodu ani nerealizuje styk s maloletou už pol roka. Taktiež došlo k zmene správania sa maloletej Z., ktorá ešte na prvom pojednávaní uviedla, že sa chce stretávať s otcom v K. počas víkendov, ako aj prázdnin, ale postupom času vzhľadom na správanie sa otca, ktoré vníma ako tlačiacie na jej osobu, z ktorého má úzkosť, obavy, psychické napätie, sa začína u nej objavovať vyhýbavé správanie, ako ochranný osobnostný mechanizmus, ktorým si chce situáciu uľahčiť. Dieťa nedokázalo pred znalkyňami bezprostredne odpovedať na otázky o otcovi, neustále opakovane plakalo, aby sa vyhlo odpovedi. Bez problémov však hovorila o vzťahu k matke, o kontaktoch s deťmi v rodine a škole. Maloletá uviedla, že sa bojí ísť k otcovi do K., lebo ju tam nechá, nevráti ju mame, bojí sa, že po ceste s otcom havarujú, lebo videla, ako si musí pomáhať rukou, keď kladie nohu na brzdu. Taktiež má strach z toho, že v K. budú na mamu pred ňou nadávať starí rodičia, keďže si pamätá, že dedo mamu zbil. Samotné znalkyne uviedli, že dieťa otca má rado, ale má z neho strach. Ak by súd rozhodol tak, že má ísť maloletá Z. do K., mala by z toho veľký strach a úzkosť, vyvolalo by to u nej afektívne prejavy. Maloletá Z. však možnosť ísť do K. jednoznačne odmieta. Aj počas výpovede pred sudkyňou neustále točila hlavou, že tam ísť nechce, aj keby ju tam doviezol niekto iný. Vzhľadom na tieto skutočnosti, veľké obavy maloletej Z. sť do K., súd upravil styk v mieste bydliska matky a za prítomnosti matky.

6. S poukazom na zhoršenie zdravotného stavu otca, v dôsledku ktorého už pol roka nerealizuje styk s maloletou, ako mu to vyplýva z neodkladného opatrenia, neupravil stretávanie s maloletou ako doposiaľ každú párnú sobotu v mesiaci, nakoľko by išlo o neúčinné, nevykonateľné rozhodnutie v rozpore so záujmami maloletého dieťaťa. Dieťa by muselo takéto rozhodnutie rešpektovať, bolo by ním viazané, každú párnú sobotu by muselo čakať pripravené na otca. Otec by fyzicky nemohol prísť aj z finančných dôvodov, ktoré sú prekážkou stretávania sa nielen na strane otca, ale aj na strane matky. Z rozsudku č.k. 5P/15/18-60 zo dňa 5.4.2018 vyplýva, že v tomto konaní bol upravený styk maloletej so starými rodičmi každý posledný piatok v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. aj za prítomnosti krstných rodičov, ako aj otca počas práceneschopnosti, kedy nie je spôsobilý sám realizovať osobný kontakt s dieťaťom. S poukazom na tento rozsudok upravil styk otca v súlade s týmto rozsudkom, ale zároveň ho predĺžil do 20.00 hod. Takýto rozsudok bude účinný, vykonateľný v súlade so zmenou pomerov, ktorá nastala na strane otca. Pokiaľ dôjde k opätovnej zmene pomerov na strane otca spočívajúcej v zlepšení jeho zdravotného stavu, nič nebráni tomu, aby požiadal o novú úpravu styku. Rovnako, ak sa zmení vzťah otca a maloletej Z., ktorý na ňu neprestajne vyvíja nátlak, neustále vyšetrovať, všetko zisťovať a maloletá sa prestane báť ísť do K., nič nebude brániť tomu, aby bol styk upravený tak, že maloletá sa s otcom bude stretávať v K. ako počas víkendov, tak aj cez prázdniny.

7. Pri určovaní výživného vychádzal z odôvodnených potrieb maloletej, ako aj zo schopností a možností povinného otca. Príjem otca od novembra 2015 do februára 2016 tvorili nemocenské dávky 690 Eur, v marci 2016 príspevok v nezamestnanosti 179 € a podpora z úradu práce 419 €, od apríla 2016 do septembra 2016 podpora z úradu práce od 550 do 618 €, október a november 2016 nemal žiaden príjem, otcovi zanikol nárok na podporu. Od 1.11.2016 bol zamestnaný s príjmom 2,98 € na hodinu. Od novembra 2017 je práceneschopný a poberá toho času čiastočný invalidný dôchodok vo výške 255 € a nemocenské dávky 10 €/deň, čo sa rovná 300 € na mesiac. Matka bola od 1.8.2016 zamestnaná s vymeriavacím základom 380 až 405 €. Od 1.8.2016 do decembra 2017 bola nezamestnaná. Od

decembra 2017 sa zamestnala so zárobkom 400 € a tiež poberá čiastočný invalidný dôchodok 230 €. Otec vlastní rodinný dom, na ktorý si vzal úver a tento spláca po 219 € mesačne. Ďalej má náklady na elektriku 52,80 €, plyn 77 €, životnú poisťku Z. 18,12 €, internet 13 €, výživné na maloletú Z. 120 €, lieky 60 € mesačne, cestovanie, pokiaľ mohol cestovať za dcérou dvakrát do mesiaca 140 Eur plus bežné cestovanie k lekárovi. Matka býva spolu s dieťaťom u svojich rodičov, ktorým prispieva na energie 60 €, školské pomôcky 14,50 € mesačne, ZRPŠ 9 € mesačne, obedy v škole 20 € mesačne. Od doby stanovenia výživného predbežným opatrením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20 CoP 25/2016 zo dňa 29.04.2017 nastala podstatná zmena pomerov na strane otca, ktorý je od novembra 2017 dlhodobo práceneschopný a jeho príjem tvorí čiastočný invalidný dôchodok vo výške 255 € a nemocenské dávky. Vzhľadom na svoj zdravotný stav má otec odporúčané, aby požiadal o plný invalidný dôchodok. Naopak, u matky mal preukázané, že od doby, ako sa odsťahovala zo K. až do decembra 2017, bola nezamestnaná, kedy sa zamestnala ako pracovná sila do kuchyne s príjmom 400 € v čistom. Vzhľadom na tieto skutočnosti zaviazal platiť otcu výživné na maloletú od právoplatnosti rozsudku sumou 100 €.

8. Telefonický kontakt otca s maloletou neupravil, nakoľko zo znaleckého posudku je preukázané, že na otázku znalkyne, či sa teší maloletá na telefonáty s otcom, rada s ním telefonuje, táto neodpovedala, naopak sklopila oči a tiekli jej slzy. Preto je v záujme maloletého dieťaťa, ako aj zo zdravotného hľadiska, aby zakaždým nemuselo telefonovať s otcom celú hodinu. Samotná psychologička poukazovala na to, aby otec na maloletú netlačil, aby mu sama maloletá bezprostredne porozprávala o tom, čo sa stalo, ako sa mala, čo sa jej páčilo, resp. nepáčilo. Pokiaľ dieťa už vyrozprávalo svoje zážitky a nemá potrebu viac telefonovať s otcom, je potrebné tento telefonický kontakt skončiť. Telefonický kontakt upravený neodkladným opatrením bol v rozsiahlom rozsahu, a to trikrát za týždeň po jednu hodinu, pričom jednoznačne to súd neupravoval so zámerom, aby maloletá zakaždým telefonovala s otcom celú hodinu. Uvedené nebolo možné od maloletého dieťaťa žiadať. Pokiaľ bude maloletá alebo otec chcieť, bezprostredne si zavolajú, aby si mohli vyrozprávať svoje zážitky, pocity a nie nasilu trvať na telefonovaní v určenom rozsahu, nejakým súdnym rozhodnutím.

9. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

10. O trovách štátu rozhodol podľa § 57 CMP, keď na návrh otca bolo nariadené znalecké dokazovanie a za vypracovanie znaleckého posudku bola priznaná odmena vo výške 2.156,18 €, ktorá bola v sume 600 € vyplatená z preddavku zloženého otcom a v sume 1.556,18 € z rozpočtových prostriedkov súdu. Zadávateľom znaleckého úkonu bol štát v zmysle § 2 ods. 4 zákona č. 382/2004 Z. z., a preto zodpovedá za zaplatenie znalečného. Vzhľadom na to že, otec navrhoval vykonať znalecké dokazovanie a toto bolo predovšetkým v jeho záujme, rozhodol, že trovy vzniknuté na základe vyplatenia znalečného vo výške 1.556,18 € je povinný zaplatiť otec na účet súdu.

11. V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku podal odvolanie otec. V plnom rozsahu sa s ním nestotožňuje. Má za to, že tak z právneho, ako aj z faktického hľadiska je nesprávne, vykazujúce znaky arbitrárnosti. Poukázal na to, že pri prvom rozhodovaní o zverení do striedavej starostlivosti maloletej oboch rodičov, matka na radu pracovníčky ÚPSVaR Malacky ho obvinila zo sexuálneho zneužívania maloletej a týmto konala v rozpore so záujmom maloletej a preukázala, že nemá morálne vlastnosti rozumne predpokladané u rodiča, ktorý má zabezpečiť zdravú výchovu maloletého dieťaťa. Následne Krajský súd v Bratislave rozhodoval uznesením č.k. 20CoP/25/2016-81, zrejme na základe oznámenia kolízneho opatrovníka o trestnom oznámení na otca a rozhodol tak, že maloletá bola zverená do starostlivosti matky a otcovi, ktorý sa staral prevažne o maloletú 7 rokov, umožnil styk s dcérou len v prítomnosti matky. V tomto rozhodnutí krajský súd konštatoval, že otec nerešpektoval záujem maloletého dieťaťa, kedy nebola v danom čase striedavá starostlivosť realizovaná, pričom vo svojom rozhodnutí uviedol, že matka uviedla, že uzavreli s otcom mediačnú dohodu, kde sa dohodli na tom, že matka v párnom týždni bude navštevovať maloletú v škole, kde si potom pre maloletú príde do školy otec. Každý deň bude otec vodiť maloletú na ihrisko, kde sa matka s maloletou bude stretávať. Matka tiež uviedla, že po 2.5.2016 bude stretnutie na prehodnotenie mediačnej dohody, kde matka bude trvať na riadnom plnení striedavej starostlivosti. K uvedenému došlo na základe rady riaditeľa základnej školy, aby si postupne na matku zvykala. Matka však mediáciu zrušila, v mieste bydliska rozširovala informácie, že na otca bolo podané trestné oznámenie zo zneužívania maloletej a následne maloletú odvieďa do miesta súčasného bydliska. Maloletá v tom čase matku žiadala, že sa chce vrátiť späť do

K., čo nerešpektovala, ani neumožnila kontakt maloletej s rodinnými príslušníkmi otca. Uvedené bolo v rámci dokazovania predložené do spisu 5P/29/2016, zvuková nahrávka maloletej. Súd prvej inštancie v čase, keď maloletá prejavovala vôľu ísť späť do pôvodného bydliska, nepovažoval za potrebné vypočuť maloletú a tento dôkaz nedal k dispozícii ani súdom určenej znalkyni. Rovnako nepredložil CD nosiče, na ktorých je útok matky na otca dáždnikom, kde maloletá Z. plače, aby matka prestala. Rovnako súdu doručil CD nosič, na ktorom matka hovorí dcére, že sú baby a spoja sa vždy proti otcovi. Ani s týmto sa znalkyňa neoboznámila, čo bolo podstatné pri zodpovedaní otázky, ktorý z rodičov ovplyvňuje maloletú voči druhému rodičovi. Maloletá pred súdom na pojednávaní uviedla, že chce bývať v Krásne a s otcom sa chce stretávať cez víkendy a navštevovať ho cez prázdniny. Na ďalšom pojednávaní uviedla, že chce, aby ocko chodieval na Kysuce, lebo sa bojí, že pokiaľ by ju brával do K., mohol by havarovať, lebo keď brzdí, musel si rukou pomôcť, aby si mohol nohu položiť na brzdu. Tiež sa vyjadrila, že telefonovanie s otcom sa jej páči a chce, aby pri stretnutí bola prítomná aj matka. Podľa jeho názoru ide o manipuláciu maloletej zo strany matky. Maloletá naposledy bola s otcom v aute cca pred jedným rokom a vždy sedela pripútaná v autosedačke, preto nemohla vidieť, ako si otec údajne musí rukou pomáhať. Z tohto maloletá nebola ani vypočutá. O manipulácii zo strany matky svedčí aj to, že maloletá pred znalkyňami potvrdila, že celá rodina bola v kuchyni a vraveli, aby nešla do K., ale ona tam nechcela ísť, bála sa. Maloletá nikdy nezažila situáciu, že by starí rodičia na matku nadávali. Maloletá mení svoje výpovede v závislosti od prítomnosti matky, čo je zrejme aj zo znaleckého posudku, kde maloletá dokonca jediný krát uviedla, že nemá tatu rada a babka zo K. bola protivná. V iných výpovediach sa uvedené neopakuje a sama matka pred súdom potvrdila, že maloletá Z. má starých rodičov zo strany otca rada. Matka pred súdom uviedla, že s maloletou sa rozpráva o svojom manželstve a takto ju zbytočne zaťažuje problémami dospelých a nevedie ju k úcte a rešpektu k druhému rodičovi. Zrejme v rámci tejto debaty udáva maloletej obavy, že by ju nevrátili a starí rodičia na ňu pred maloletou nadávali. Zrejme na základe rozoberania manželstva maloletá s odstupom času pred znalkyňami uviedla, že rodičia sa hádali, viac sa hádal oco, na mamu kričal. Matka svoje tvrdenia o tom, že otec manipuluje maloletú, ničím nepodložila. I znalkyňa matke vysvetľovala, že je nevyhnutné, aby sa na výchove dieťaťa podieľal aj otec, avšak sa bojí a evidentne prenáša vlastné obavy na maloletú. Niekoľkokrát sa pokúšal s matkou dohodnúť mimosúdne, avšak vždy žiada čas na rozmyslenie a právny zástupca matky oznámil, že matka trvá na styku tak, ako je upravený súdom. Ak by matka súhlasila, že maloletá by mohla s ním tráviť prázdniny, mohlo dôjsť k upokojeniu situácie a maloletá by s odstupom času nezačala udávať nejasné obavy z havárie, že by ju nevrátili a nadávali by na matku. Znalkyni na otázku, že keď má maloletá strach z otca, prečo v poslednej dobe s ním komunikuje s dešpektom, uviedli, že uvedené by mala odkontrolovať matka a maloletá to môže mať odpozorované aj od kamarátov. Uvedené preukazuje nesprávny výchovný vplyv matky na maloletú. Súd sa nezaoberal obrázkami, ktoré maloletá kreslila pri návštevách otca otcovi a starým rodičom, z ktorých vyplýva pozitívny vzťah k starým rodičom. Znalkyňa nevedela odpovedať na otázku, odkiaľ si myslí, že maloletá má presvedčenie, že otec ju napríklad nevráti, že budú mať haváriu a podobne a kde sa dostala k týmto informáciám. Znalkyne sa vyjadrili, že obaja rodičia sú schopní zabezpečiť vzhľadom na svoj zdravotný stav výchovu a vývoj osobnosti dieťaťa, teda v celom rozsahu posúdiť svoje správanie a následky svojho konania vo vzťahu k dlhodobému výchovnému procesu. Aktuálne ani jeden z rodičov vedome negatívne neovplyvňuje maloletú voči druhému rodičovi. Opäť poukázal na to, že znalkyne neboli oboznámené s CD nosičmi ako dôkazným materiálom a tiež na to, že maloletá mu viackrát napísala SMS správy, v jednom prípade aj počas sedenia u psychiatricky, prečo sa neozýva, nakoľko bola zvyknutá na telefonické kontakty. Nariadenia telefonického styku sa domáhal s poukazom na to, že matka odmietala dať maloletú k telefónu. Poukazoval na závery znaleckého posudku ohľadne úpravy styku, ako aj na návrh kolízneho opatrovníka upraviť styk bez prítomnosti matky a v širšom rozsahu. Znalkyne potvrdili, že maloletá potrebuje kontakt s otcom a navrhovali spočiatku kratší časový interval, napríklad od soboty do nedele, aby si maloletá pomaly zvykla, nech nevymizne kontakt s otcom. Počas celého konania neboli produkované dôkazy, že by sa otec alebo jeho rodina nevhodne vyjadrovali pred maloletou o jej matke. Opäť poukázal na to, že viackrát sa snažil s matkou dohodnúť aj prostredníctvom jej právnej zástupkyne, čo však matka maloletej odmietla, čím konala opäť v rozpore so záujmom maloletej. Matka tak konala úmyselne, aby mala väčší priestor manipulovať s maloletou, aby táto zmenila svoju prvú výpoveď a vyjadrovala rôzne obavy, a to hlavne, keď matka sa s maloletou baví o svojom manželstve. Avizoval nevhodné správanie sa matky počas realizácie styku, jeho zosmiešňovanie, dokonca zmlátenie matkou dáždnikom pred maloletou, čím sa súd v rámci hodnotenia dôkazov a vyhodnotenia záujmov maloletého dieťaťa absolútne nezaoberal. Po odsťahovaní sa do súčasného bydliska matka otcovi neumožňovala po dobu viac ako troch týždňov styk otca s maloletou alebo poskytla len zmätočné a neúplné informácie. Až za súčinnosti polície sa podarilo uskutočniť výkon predbežného opatrenia 2.6.2016. Niekoľkokrát narušila však dôstojný priebeh výkonu súdneho

rozhodnutia a súd vo veci 5Em/2/2016 zaslal výzvu podľa ust. § 379 ods. 2 CMP. Uvedené je však v neprospech matky a súd nehodnotil v rámci odôvodnenia predmetné rozhodnutie. Pokiaľ ide o znalecké dokazovanie, maloletá doniesla namaľované obrázky ku znalkyni, teda nekreslila ich priamo pred znalkyňou a dcéra bola vyšetovaná v prítomnosti matky. Uvedené znalkyňa odôvodnila, že maloletá plakala, híkala, vykazovala labilitu. Kým maloletá žila v K., nikto neregistroval takéto správanie, aké má maloletá po prvom pojednávaní konanom 5.12.2016. Práve vtedy sa maloletá pred psychologičkou prvý a poslednýkrát vyjadrovala o otcovi a babke v K. negatívne. Nikdy viac tak maloletá nevy povedala. Plač bol prítomný aj pri vypočúvaní v ďalšom konaní, keď mala uviesť, že sa bojí ísť s otcom autom. Je zrejmé, keďže na pojednávaní 10.5.2018 maloletá už opakovala toto klamstvo opätovne pred súdom bez plaču, že maloletá začne plakať vtedy, keď musí na priamy alebo nepriamy tlak zo strany matky klamať, a pokiaľ uvedené už viackrát opakuje, stáva sa to pre ňu pravdivou informáciou. Pokiaľ ide o jeho práceneschopnosť, túto nemožno považovať za zmenu pomerov v takej miere, aby ho súd vytesnil ako druhého rodiča s rovnakými právami z kontaktu s maloletou dcérou. Maloletej, ako aj matke bolo oznámené, že nebude realizovať styk z tohto dôvodu, preto maloletá nemusela zbytočne čakať, či otec príde za ňou alebo nie. Pokiaľ súd poukazoval na negatíva zo znaleckého posudku na otca, je jasné, že maloletá tak vypovedala pod vplyvom matky, a to s poukazom aj na to, že znalkyne sa neoboznámili s útokom matky na otca na CD nosiči a ďalšími ním produkovanými dôkazmi. Súd nikdy neuviedol, že maloletá sa vyjadřila, že má kamarátov v K., že má otca rada a počas posledného vypočutia pred súdom neuviedla, že sa obáva, že budú na mamu nadávať starí rodičia. Nestotožňuje sa so záverom, že vzhľadom na jeho zhoršený zdravotný stav by bez pomoci ďalších osôb nevedel zabezpečiť všetky potreby maloletej. Všetky svoje potreby si zabezpečuje sám, a teda vedel by zabezpečiť aj potreby maloletej a je toho názoru, že lepšie ako matka, ktorá má duševnú chorobu. Nie je pravdou, že sa snažil preukázať duševnú poruchu matky, tá existovala a existuje na základe vyšetrení lekárov, a to schizoafektívnu poruchu - meniacu sa medzi depresívnym, manickým a zmiešaným typom. Mal za to, že je právo a nie povinnosť realizovať styk s maloletou a ak by súd rozhodoval v záujme maloletého dieťaťa, a to aj na základe odporúčania súdnych znalkyň, ktoré sa zúčastnili na pojednávaní a boli oboznámené so zdravotným stavom otca, bol by upravil minimálne v rozsahu odporúčenia znalkyň styk s maloletou s tým, že otec, pokiaľ nebude schopný realizovať styk s maloletou, je povinný to oznámiť matke v určitom časovom úseku dopredu, aby maloletá zbytočne nečakala na otca, tak ako súdy štandardne rozhodujú. Súd sa nezaoberal ani tým, že keď matka bola tá, ktorá odcestovala a odvieďa maloletú z miesta trvalého bydliska v K., kde maloletá vyrastala 7 rokov, že by to mala byť práve matka, ktorá by dieťa dovieďa k otcovi, finančné hľadisko vzhľadom na ceny cestovných lístkov a súčasný príjem matky absolútne neobstojí. Obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti, čo sa prejavuje aj pri rozhodovaní súdov o styku rodiča, ktorý nemá maloleté dieťa v osobnej starostlivosti. V zásade platí, že má nárok na stretávanie sa s dieťaťom v rozsahu polovice jeho voľného času. Pokiaľ ide o neprávoplatné rozhodnutie o úprave styku starých rodičov s maloletou, podľa jeho názoru tento je upravený tak, aby nebol fakticky realizovateľný, starí rodičia majú umožnený styk raz do mesiaca na 2 hodiny opätovne v mieste bydliska matky, a to v piatok podvečer, kedy je najproblematickejšia doprava. Úprava styku starých rodičov s maloletou a styku otca s maloletou si zároveň vnútorne logicky odporujú. Ak by otec bol práceneschopný, mohol by realizovať styk v čase od 16.00 hod do 20.00 hod. a starí rodičia by na neho čakali niekde 2 hodiny a v čase, ak nebude práceneschopný, bude môcť podľa jedného rozsudku realizovať stretnutie od 16.00 hod. do 20.00 hod., ale nie v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod. spolu so starými rodičmi. Súdu musí byť známe, že režim práceneschopnosti je dočasného charakteru a nemožno upravovať styk otca v nadväznosti na práceneschopnosť. Aj v uvedenom prípade bol akcentovaný záujem matky, nie maloletého dieťaťa. Z akého dôvodu sa prvoinstančný súd zaoberá len záujmami matky, že matka nemá ako cestovať, nemá finančné prostriedky, bojí sa (v jej bydlisku asi mať už obavy nebude) a neberie do úvahy záujem maloletého dieťaťa na zachovaní rodinných väzieb aj po otcovej línii a do úvahy vek starých rodičov? Matka nemá strach ísť do K. a má možnosť sa tam dostaviť, keď si bola zobrať veci, ktoré zanechala v rodinnom dome otca. Poukázal na článok 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, v zmysle ktorého sa uznáva právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi. Poukázal na judikatúru EŠLP, v zmysle ktorej je v záujme dieťaťa, aby udržiavalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich rodičov. Medzi záujmom maloletého dieťaťa a jeho rodiča sa musí nájsť spravodlivá rovnováha. Súd nerešpektoval záujem maloletého dieťaťa, keď upravil styk formálne, fakticky zo strany otca a rodinných príslušníkov nerealizovateľne. Už vôbec nebol preukázaný žiadny dôvod, aby boli jeho práva zásadne obmedzené na realizovanie styku otca s maloletou v bydlisku matky a za jej prítomnosti, bez úpravy styku počas prázdnin a Vianočných sviatkov. Maloletá je v súčasnosti pod vplyvom preferenčného rodiča matky. Matka sama priznala krivé obvinenie otca zo sexuálneho zneužívania

maloletej, matka nie je rodičom, ktorý by maloletú viedol k lepšiemu budovaniu vzťahu medzi otcom a maloletou a súd vydal rozhodnutie, ktorým sa maloletá postupne odcudzí od otca, nebude mať mužský vzor, čo môže mať katastrofálne následky v budúcnosti. Súd nezobral do úvahy vyjadrenie znalkyň, aby stretávanie prebiehalo bez prítomnosti matky, ako aj počas prázdnin a Vianočných sviatkov. Súd neupravil telefonický kontakt otca s maloletou, nakoľko zo znaleckého posudku mal preukázané, že na uvedenú otázku maloletá neodpovedala, a naopak sklopila oči a tiekli jej slzy. Pritom výpoveď maloletej zo dňa 10.5.2018 pred sudkyňou, že s otcom rada telefonuje, žiadnym spôsobom súd nevyhodnotil, ako aj nevyhodnotil maloletou posielané SMS, že je už čas, aby volal. Psychologička sa vyjadrila, že najideálnejšie by bolo, ak by telefonický styk nebol striktné upravený, na druhej strane sa však vyjadrila, že matka je submisívna osoba, ktorá potrebuje autoritatívne rozhodnutie, čo znamená, že nie je ochotná sa dohodnúť a súdu je známe, že práve matka bránila bez súdnej úpravy telefonickému styku. Maloletá je nesprávne usmerňovaná matkou, nakoľko po doručení rozsudku maloletá napísala otcovi, nech zavola o 19.00 hod. Keď otec zavola, maloletá začala opäť komunikovať s dešpektom a na otázku, prečo sa tak správa, zložila telefón a následne napísala „Tata prepáč“. Maloletú matka teda nevedie k úcte k druhému rodičovi, ani k tomu, aby s otcom normálne komunikovala a tak budovala rešpekt maloletej k otcovi. Nielen etika príbuzenských vzťahov, ale aj zákon zaväzuje deti k povinnosti svojich rodičov ctíť a rešpektovať ich, kým rodičovská zodpovednosť za riadnu výchovu detí je prikázaná obom rodičom. Maloletá vypovedala, že telefonovanie s otcom sa jej páči a môže to ostať tak, ako to bolo doposiaľ upravené. S maloletou má normálny telefonický kontakt vtedy, keď v jej prítomnosti nie je matka. Súd nepripustil ďalšie dokazovanie ním navrhované a to, predloženie súkromného znaleckého posudku a za tým účelom § 210 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) uložiť stranám, aby sa dostavili k znalcovi, ako aj prehrávky na CD nosičoch, ktoré súdu doložil a dokazovanie o tom, či má už matka plnoletú dcéru, o ktorú v minulosti prišla, ako tvrdila v K.. Je zrejmé, že počas súdneho konania o úpravu práv a pomerov k maloletej sa matka snaží v čo najväčšej miere a čo najlepšie starať o maloletú, avšak, ak v minulosti prišla o dcéru, ako tvrdila je uvedené zistenie dôležité na posúdenie spôsobilosti matky riadne sa starať o dieťa. Je toho názoru, že súd nemôže rozhodnúť o tej skutočnosti, že nepripustí súkromný znalecký posudok. K znaleckému dokazovaniu nemala byť podrobená vyšetrovaniu maloletá. Predmetný znalecký posudok chcel dať vypracovať vzhľadom na nedostatky v znaleckom posudku predloženom súdu v oblasti psychiatrie. Postupom súdu mu bolo zabránené realizovať jeho procesné práva a súd postupoval v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa.

12. Má za to, že súd nesprávne posúdil príjmy rodičov a potreby maloletej a zaviazal ho k neprimerane vysokému výživnému. Matke sa zvýšil príjem o 400 € v čistom a jej príjem je celkom v čistom 630 €. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozsudku v časti trov konania, rozsudok bol vyhlásený 7.6.2018 a v rozsudku sa uvádza, že uznesenie č.k. 11P/31/2016-863 zo dňa 21.3.2018 nadobudlo právoplatnosť dňa 5.6.2018 a vykonateľným sa stalo 9.6.2018, teda dva dni do budúcnosti. Nestotožňuje sa s odôvodnením v časti, kde bol zaviazaný zaplatiť trovy štátu, nakoľko znalecké dokazovanie bolo vykonané v záujme maloletého dieťaťa a v konečnom dôsledku v záujme oboch rodičov maloletej, ktoré nepochybne by mali sledovať obaja rodičia v najlepšom záujme maloletého dieťaťa (viď rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica 14CoP/1/2018). Súdnej znalkyni napokon neboli položené otázky tak, ako ich navrhoval, ani v takom rozsahu. Pokiaľ sa týka výšky odmeny znalca, jeho sťažnosť bola zamietnutá uznesením, ktoré bude predmetom podania na Ústavný súd SR, nakoľko súd prvej inštancie rozhodol arbitrárne a nevysporiadal sa riadne s jednotlivými položkami a vyúčtovanie nedoručil, čím porušil právo na spravodlivý súdny proces.

13. Napokon súd prvej inštancie v rozsudku neodôvodnil, z akého dôvodu bol pozbavený svojho rodičovského práva a povinností zastupovať maloletú a spravovať jej majetok. V tejto súvislosti poukázal na ust. § 28 ods. 1, 2 a 3 Zákona o rodine.

14. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Dal do pozornosti rozhodnutie Okresného súdu Čadca, sp. zn. 5P/50/2016, kde bolo viacero obdobných vecí - rovnaká zákonná sudkyňa, rovnaké znalkyne, rovnaký ošetrujúci psychiater matky, matka trpiaca schizoafektívnou poruchou, vzdialenosť medzi bydliskom matky a otca približne rovnaká a rozdielnosti - obaja rodičia nepočujúci, dieťa nižšieho veku, otec sa nestaral takmer sám o dieťa do veku 7 rokov, matka neobvinila otca zo sexuálneho zneužívania maloletej, maloletá nebola ovplyvňovaná matkou a jej rodinnými príslušníkmi proti otcovi, príjem otca bol cca 324 € mesačne, matkin dôchodok 291 € mesačne. Napriek tomu v tomto rozhodnutí rozhodol rozdielne, keď upravil stretávanie s maloletou na

celý víkend aj počas letných prázdnin, vianočných sviatkov, veľkonočných sviatkov a jarných prázdnin, a to bez prítomnosti matky.

15. Je toho názoru, že súd prvej inštancie nevykonal riadne dokazovanie, neumožnil mu realizovať jeho procesné práva, keď nepripustil súkromný znalecký posudok a neprihliadal na ním produkované dôkazy, nevykonal zisťovanie, či matka v minulosti mala dieťa a nepripustil ani otázky, ktoré žiadal položiť na pojednávaní konanom dňa 10.5.2018 matke, z čoho vyplýva, že súd akcentoval len záujem matky a nie maloletého dieťaťa. Dokonca matke ani nevysvetlil, aby začala komunikovať s otcom ohľadne maloletej. Zdôrazňoval, že otec s matkou nekomunikuje, pričom otec súdu oznámil, že matka bola tá, ktorá odmietla komunikovať a počas návštevy maloletej mu posielala SMS, aby ukončil stretnutie podľa súdneho rozhodnutia. To, že si nezoberie od matky nič na pitie, ak ho náhodou nechá položené na stole, je logické, nakoľko sa matky obáva, keďže ho pred maloletou zmlátila dáždnikom, podala naňho trestné oznámenie, vyhrážala sa mu, že si na Kysuciach všetko vybaví a maloletú už nikdy neuvidí. Súd v odôvodnení viackrát konštatoval, že otec má problém s nohami, že si musí pomáhať rukou pri brzdení, ktoré veci tvrdila len matka, neskôr od nej tento patern prevzala maloletá a otec predkladal súdu lekárske správy, avšak ani v jednej lekárskej správe lekár nezakázal otcovi jazdu motorovým vozidlom, čo znamená, že je schopný normálneho vedenia motorového vozidla. Navrhuje, napadnutý rozsudok zrušiť, keďže nie sú podmienky na zmenu rozhodnutia a vrátiť späť na ďalšie konanie.

16. Okresný prokurátor sa k odvolaniu otca vyjadril, že s odvolaním otca nie je možné súhlasiť. Rozsudok súdu prvej inštancie je zákonný a dôvodný, vydaný na základe dostatočne vykonaného dokazovania, s ktorým rozhodnutím súhlasí, pričom poukazuje najmä na závery znaleckého posudku č. 48/2017, z ktorého vyplýva, že osobnosť maloletej je senzitívna, citlivá, začína sa u nej v dôsledku správania sa otca fixovať separačná úzkosť z možného oddelenia od matky a maloletá aktuálne otcovi nedôveruje, vytvorila sa u nej obava odísť od matky sama s otcom do jeho bydliska.

17. Matka k odvolaniu otca uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozsudkom. Snaží sa konať v čo najlepšom záujme maloletej, pričom všetky invektívy produkované otcom vo vzťahu k jej osobe počas celého konania považuje za účelové, v snahe otca dosiahnuť zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti a výchovy. Jej úmyslom nie je očierňovať otca, ak však poukazuje na jej „morálne vlastnosti“, považuje za vhodné, aby sa otec rozpomätal, aké okolnosti viedli k jej odchodu zo K., kedy ju starý otec maloletej fyzicky napadol pred očami maloletej a jej kamarátov. Domnieva sa, že práve prostredie v K. a vplyv starých rodičov maloletej, s ktorými otec žije v jednej domácnosti, nie sú vhodné pre riadny vývoj maloletej. Otcovi neboli odňaté žiadne jemu prináležiace práva. Mal priestor na vymedzenie otázok znalkyniam a následne bolo na zvážení súdu, akým spôsobom vymedzil znalkyniam otázky. Znalkyne mali k dispozícii celý spisový materiál. Nesúhlasí s tvrdeniami otca, že maloletú manipuluje. Má s ňou vybudovaný vrúcny vzťah, rozprávajú sa spolu o všetkom, avšak maloletá je už vo veku, kedy si vie sama vytvoriť názor na svet a na situáciu, ktorá sa v súčasnosti odohráva v rodine. Jediný, kto sa v rodine snaží maloletú manipulovať, je otec maloletej, čo konštatovali i znalkyne. Pravidelne ju pred maloletou uráža, slovne napáda a vysmieva sa jej, čo rozhodne nemá priaznivý vplyv na maloletú. Maloletú neučila odpovede na určité otázky. Táto pred súdom vyjadrila svoj vlastný názor dňa 10.5.2018, pričom v pojednávacej miestnosti sa nenachádzala, a ani otec maloletej. Maloletá vypovedala samostatne, slobodne a bez nátlaku. Tvrdenia otca v odvolaní sú založené na jeho domnienkach, ktoré však nevychádzajú z reálneho stavu vecí. Otcovi navrhovaná mimosúdna dohoda nebola v záujme maloletej, pričom otec v priebehu celého konania trval na zverení maloletej do jeho osobnej starostlivosti a výchovy. Dohoda vzhľadom na tieto skutočnosti nebola možná. K upokojeniu situácie by došlo jedine vtedy, ak by otec v plnom rozsahu dosiahol zámer mať maloletú zverenú do jeho starostlivosti. Musí si uvedomiť, že v záujme maloletej nie je vždy len to, čo je plne súladné s jeho predstavami, čo koniec koncov potvrdil i prvoinštančný súd. Jeho návrhy na výkon rozhodnutia boli vyhodnotené súdom ako nedôvodné, nakoľko ona plne dodržiava všetky právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutia. Nesporne vážny je zdravotný stav otca, ktorý už dlhšie ako pol roka nenavštevuje maloletú. Ak by bol jeho stav optimálny, nepochybne by o maloletú javil záujem a túto navštevoval i osobne. Na rozdiel od toho, jej zdravotný stav je stabilizovaný, dlhodobo v remisii, pričom sa o maloletú stará svedomito. Rozsah styku otca s maloletou považuje za primeraný, nakoľko dlhodobá pracovná neschopnosť otca je v tomto prípade nepochybne takou zmenou pomerov, pre ktorú došlo k zmene rozsahu styku. Nakoľko v súčasnosti maloletá telefonuje so svojim otcom bezprostredne, nie je daná potreba úpravy telefonického komunikácie súdnym rozhodnutím. Presne stanovený čas, kedy má dôjsť k telefonickému kontaktu, na maloletú vytváral neprimeraný tlak, čo jednoznačne nebolo v jej záujme.

Nie je dôvod na vypracovanie akéhokoľvek ďalšieho znaleckého posudku, nakoľko znalecký posudok vypracovaný v konaní nemal žiadne nedostatky. V plnom rozsahu sa venovali osobnosti otca, matky i maloletej, pričom závery obsiahnuté v znaleckom posudku si znalkyne riadne obhájili i na pojednávaní. Tvrdenia, že jej súd môže uložiť povinnosť dostaviť sa k znalcovi, ktorého si vyberie otec za účelom podania súkromného znaleckého posudku, nemajú oporu v zákone. Výživné stanovené súdom považuje za neprímerane nízke, má zato, že nedošlo k takej zmene pomerov, aby bolo znížené výživné zo sumy 120 € na 100 €. Pokiaľ ide o trovy štátu, má za to, že tie má hradiť otec, nakoľko tento vehementne trval na znaleckom dokazovaní. Rozsudok považuje za správny a plne v súlade so zákonom a je irelevantné pre rozhodnutie súdu poukazovanie na iné rozhodnutia Okresného súdu Čadca, ktoré nemôže byť záväzné, nakoľko v každom konaní sa vyskytujú osobitosti, ktoré musia byť v danom prípade zohľadnené. Napadnutý rozsudok navrhuje potvrdiť ako správny a uplatňuje si trovy odvolacieho konania.

18. Otec v replike k vyjadreniu matky uviedol, že starý otec síce napadol matku, ale nie pred očami maloletej a dôvodom odchodu matky zo K. bolo, že matka krivo obvinila otca so sexuálneho zneužívania maloletej a po K. rozšírila, že otec je trestne stíhaný pre sexuálne zneužívanie maloletej. Tvrdenie matky, že prostredie v K. a vplyv starých rodičov nie je vhodný na riadny vývoj maloletej, nebolo hodnotením znalkyň. Maloletá v K. vyrastala od narodenia takmer 7 rokov, mala výborný prospech a uvedené len dokazuje, čo matka opakovane tvrdila, že dosiahne, aby sa maloletá nestretávala s nikým z rodiny otca, pričom znalkyne uviedli, že nemožno odpísať z výchovy a stretávania sa druhého rodiča. Znalkyne potvrdili, že neboli oboznámené s CD nosičmi otca, ktoré preukazovali pozitívny vzťah maloletej k rodine otca a útok matky na otca dáždnikom a úpenlivom prosení maloletej, aby matka prestala otca biť. Matka počas konania tvrdila, že otec manipuluje maloletou, avšak neprodukovala žiadny dôkaz. Nemôže ju manipulovať, keďže, ako ďalej tvrdí, otec sa s maloletou nestretol viac ako pol roka. Pokiaľ ide o výsluch maloletej, tak rodičia neformulujú otázky, ktoré má súd položiť maloletému dieťaťu. V odvolaní podrobne rozpisal, že maloletá je manipulovaná matkou. To, že požadoval zverenie maloletej do jeho starostlivosti, nebolo dôvodom, aby mu matka neumožnila stráviť čas cez prázdniny či sviatky s maloletou a toto bolo rozhodne v rozpore so záujmami maloletej. Čo sa týka zdravotného stavu, matka je momentálne v remisii. V minulosti bola trikrát hospitalizovaná z dôvodu relapsu a znalkyňa nevedela uviesť, kedy môže dôjsť k relapsu, ani či matka dodržiava predpísanú liečbu. Pokiaľ ide o telefonický kontakt po vydaní rozsudku, tento prebieha tak, že maloletá otcovi napíše, kedy má zavolať, a keď zavolá na ten čas, buď nedvihne telefón alebo s otcom komunikuje s dešpektom a opakovane sa mu potom ospravedlňuje. Uvedené pripisuje zlému výchovnému pôsobeniu matky. Napokon poukazuje aj na zhoršené známky na konci školského roka a taktiež výrazne stúpila vymeškanosť hodín. K výživnému sa podrobne vyjadril v odvolaní a u matky evidentne nie je zdravý logický úsudok, keď ako zmenu pomerov vidí práceneschopnosť otca, ale ako zmenu pomerov nevidí pokles príjmu otca, ale hlavne podstatné zvýšenie príjmu na jej strane. Pokiaľ ide o to, že trval na znaleckom dokazovaní, keďže sa jedná o ťažkú duševnú chorobu u matky, aj bez návrhu otca by súd musel nariadiť dokazovanie a na znaleckom dokazovaní trvala aj matka, ktorá uvádzala, že v minulosti sa otec liečil na duševnú poruchu. Matka sa ani raz nevyjadrila ku skutočnosti, že už v minulosti mala dieťa. Tak, ako matka uviedla, komunikácia s otcom je minimálna, v podstate nulová. Matka správne konštatuje, keďže ho odmieta informovať o veciach maloletej, jej prospechu, či chorobe, lebo jej to nie je nariadené súdom, čím koná v rozpore so záujmami maloletej.

19. Matka k vyjadreniu prokurátora k odvolaniu otca uviedla, že súhlasí s tvrdením prokurátorky okresnej prokuratúry, keď táto považuje odvolanie otca za nedôvodné, pričom v plnom rozsahu zotrúva na skutočnostiach ňou uvádzaných vo vyjadrení k odvolaniu. V celosti považuje rozsudok súdu prvej inštancie za správny, plne v súlade so zákonom.

20. Otec podaním doručeným súdu dňa 5.9.2018 doplnil nové skutkové tvrdenia a dôkazy v zmysle § 63 CMP, pričom poukazoval na to, že matka opakovane nerešpektuje neodkladné opatrenie súdu. Čo sa týka telefonického styku upraveného neodkladným opatrením, ten sa realizuje sporadicky, keď otec zavolať, niekoľkokrát počul ako matka diktuje dcére, kedy má zavolať, keď zavolá, maloletá väčšinou už nedvihala telefón, resp. maloletá napísala otcovi SMS, kedy má zavolať a keď jej volal, maloletá nedvihala telefón. Nepriamy styk je teda negatívnym pôsobením matky minimalizovaný oproti minulosti. Otec bol dlhodobo práceneschopný, z ktorého dôvodu nerealizoval stretnutia v zmysle neodkladného opatrenia. Maloletej, resp. matke dal vždy dopredu vedieť, že nepríde, nakoľko je práceneschopný. Po ukončení práceneschopnosti otec oznámil dňa 24.8.2018 matke, že príde v sobotu, stretnutie otca s

maloletou sa malo realizovať 25.8.2018. Nedal dopredu v priebehu týždňa vedieť matke, že stretnutie nebude realizovať kvôli práceneschopnosť. Po ceste na Kysuce o 11.06 hod. oznámila matka otcovi, že maloletá je s ňou v Čechách s tým, že jeho SMS si prečítala až 25.8. o 11.00 hod. a že v Čechách je od piatku 24.8. Matka klamala a donútila klamať aj dcéru, že otec mal vedomosť o tom, že idú na víkend preč a nepodložila to ani žiadnym dôkazom. Ak by matka hovorila pravdu, potom by si dohodli s otcom náhradný termín. Kontaktoval políciu, pričom príslušník polície otcovi oznámil, že matka mu uviedla, že v Čechách sú od pondelka. Viackrát počas konania poukazoval na to, že matka mu bráni kontaktu, či priameho alebo nepriameho s dcérou, učí ju klamať, na súd vôbec neprihliadol, pričom sa mal touto skutočnosťou vážne zaoberať, keďže mal vedomosť, že matka trpí vážnou duševnou chorobou a viackrát bola z dôvodu prepuknutia choroby hospitalizovaná. Poukázal na článok 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, na článok 24 Charty základných práv Európskej únie, ako aj na článok 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a napokon na § 24 ods. 1, 4 Zákona o rodine s tým, že súd dbá na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. Zo spisu vyplýva, že otec sa pokúšal s matkou viackrát dohodnúť na styku s maloletou mimo súdneho rozhodnutia, avšak matka nesúhlasila. Upozorňoval, že neprebíha nepriamy styk tak, ako súd prvej inštancie upravil neodkladným opatrením. Pripája nové dôkazy, že matka nerešpektuje styk otca s maloletou otca a jeho rodinou, s ktorou maloletá vyrastala od narodenia do takmer 7 rokov, chce ich vytesniť zo života maloletej, čím nie je schopná a ochotná rešpektovať maloletej citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia.

21. Krajský prokurátor, ktorý vstúpil do konania podaním doručeným súdu dňa 10.7.2018, po oboznámení sa s obsahom otca o doplnení podľa § 63 CMP, zotrval na vyjadrení prezentovanom okresnou prokuratúrou zo dňa 2.7.2018 a navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

22. Otec sa vyjadril k vyjadreniu matky opísané v bode 19. tohto rozhodnutia, v ktorom poukazoval na prieťahy v konaní súdom prvej inštancie, a že predmetné vyjadrenie z 6.7.2018 mu bolo doručené až 14.9.2018 na vyjadrenie. Matka sa nevyjadruje po vecnej stránke, ale vyjadruje iba súhlas s rozsudkom, z ktorého dôvodu sa k nemu nebude vyjadrovať.

23. Matka v duplike na repliku otca (bod 18. odôvodnenia) uvádza, že nemôže sa vyjadriť k celému vyjadreniu otca, nakoľko právnomu zástupcovi nebolo doručené vyjadrenie v celosti. Absentuje tretia strana, a preto žiada o opakované doručenia tohto vyjadrenia. Uviedla, že skutočnosti, ktoré ju viedli k odchodu zo K., sú nepochybné, pričom útok starého otca maloletej bol riešený v samostatnom konaní a spis týkajúci sa daného útoku je podľa jej vedomosti pripojený k spisovému materiálu v tejto veci. Obsahuje i fotodokumentáciu, z ktorej je zrejmé, akú intenzitu tento útok mal a aké boli jeho následky. Nie je pravdou, že by sa maloletá v čase útoku hrala v dome s deťmi. Táto bola prítomná spolu s kamarátmi, videla a vnímala celý priebeh činu. K invektívam otca ohľadne bránenia jeho rodiny v styku s maloletou poukázala na to, že starí rodičia majú upravený styk s maloletou súdnym rozhodnutím, avšak ani raz tento styk nerealizovali, a to bez vysvetlenia a patričného ospravedlnenia. Maloletá v čase, keď sa mal styk realizovať, opakovane očakávala ich príchod, avšak tí svoju neprítomnosť neospravedlnili, neuviedli žiadny pádny dôvod, pre ktorý neprišli. Otec maloletú nenavštívil po dobu 10 mesiacov i napriek tomu, že ho maloletá opakovane očakávala. Skutočnosť, že v stanovený čas nepríde, žiadnym spôsobom vopred neoznámil, čo u maloletej vyvolávalo opakovane len sklamanie. Otec sám zo svojej vôle nevyužíva možnosť priameho styku s maloletou, čo takisto rešpektuje. Prevažná väčšina tvrdení otca vo vyjadrení je nielenže zveličených, ale i prekrútených. Počas osobných stretnutí otec maloletej ju zhadzoval a urážal pred maloletou, a to aj napriek viaznucej komunikácii. Tvrdenia, že v minulosti mala dieťa, sú nepravdivé a nie je jej zrejmé, z akého dôvodu otec tieto absurdné tvrdenia produkuje. Nie je pravda, že otca neinformuje o veciach maloletej, a v tejto súvislosti poukazuje na vyjadrenie k odvolaniu otca voči uzneseniu o zamietnutí návrhu na vydanie neodkladného opatrenia o uložení povinnosti matke podávať informácie o maloletom dieťati. Opäť navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať jej nárok na náhradu trov konania.

24. Matka k doplneným novým skutočnostiam otca podľa § 63 CMP uviedla, že nie je pravdou, že by opakovane nerešpektovala neodkladné opatrenie súdu, nakoľko má možnosť kontaktovať maloletú telefonicky i osobne a je len na ňom, kedy a akým spôsobom toto jeho právo realizuje. Nikdy maloletej nediktovala, kedy má otcovi zavolať. Maloletá má vlastný mobilný telefón, cez ktorý s otcom

telefonuje, čo žiadnym spôsobom neovplyvňuje a maloletej do telefonických rozhovorov s jej otcom nezasahuje. Maloletú sa snaží viesť k tomu, aby si budovala rovnocenný vzťah k nej i k otcovi. V tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že vzťah s maloletou si musí budovať prioritne otec sám a nemôže očakávať od iných, že ho budú v tomto suplovať. Otec maloletej ju nijakým spôsobom osobne neinformoval o jeho dlhodobej práceneschopnosti, pričom jej nie je známy jeho aktuálny zdravotný stav. Jedine čo vie je, že otec maloletú dlhodobo, približne po dobu 10 mesiacov, nenavštevuje. Vždy v deň, keď má otec realizovať styk s maloletou v súlade s vydaným neodkladným opatrením, maloletá otca doma čakala. Otec však po celú tú dobu 10 mesiacov nedal vedieť, že sa nedostaví, čo u maloletej vyvolávalo značné sklamanie. Nemá vedomosť v súčasnosti, či otec je práceneschopný, a nakoľko maloletú dlhé obdobie nenavštevoval, išli na víkend na výlet a maloletá túto skutočnosť oznámila otcovi telefonicky vopred počas ich telefonického rozhovoru a má za to, že otec bol o tejto skutočnosti vopred informovaný. Nijakým spôsobom nebráni priamemu ani nepriamemu styku otca s maloletou. Naopak, je to otec, ktorý maloletú 10 mesiacov nenavštívil, priamy styk nerealizoval. Zotrváva na svojich predchádzajúcich vyjadreniach a navrhuje rozsudok potvrdiť.

25. Otec k vyjadreniu prokurátora zo dňa 12.9.2018 poukazuje na to, že mal sa vyjadriť k jeho podaniu, ktorým oznamoval nové skutočnosti a prokurátor sa k týmto vôbec nevyjadril. Opäť udával skutočnosti ako v odvolaní ohľadne zverenia maloletej do striedavej starostlivosti a napokon do starostlivosti matky na základe rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, o mediácii, ako aj o rozhovore s riaditeľom základnej školy, že matka mala v mieste bydliska otca rozniesť informácie o tom, že je trestne stíhaný a pod. V tejto súvislosti uviedol, že ak malo byť nedodržanie striedavej starostlivosti zo strany otca dôvodom na zmenu zverenia maloletej do osobnej starostlivosti matky, potom otec maloletej žiada logické a právne zdôvodnenie prokuratúry argumentačne udržateľné v demokratickom a právnom štáte, ak sa prokuratúra oboznámila so spisom, obsahom odvolania otca proti rozsudku súdu prvej inštancie a doplnenia nových skutkových tvrdení a dôkazov, z akého dôvodu sa nevyjadrila prokuratúra k obsahu odvolania a podaniu otca zo dňa 4.9.2018 a z akého dôvodu žiada rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

26. Otec k vyjadreniu matky (bod 20. odôvodnenia) ohľadne doplnených skutočností podľa § 63 CMP trvá na tom, že matka negatívne pôsobí na realizáciu telefonického styku, o čom založil do súdneho spisu dôkazy. Dal maloletej handsfree, avšak matka trvala na tom, aby používala reproduktor a bolo zrejmé, že počúvala, o čom sa otec s maloletou rozpráva. Telefonický styk sa znormalizoval po posledných podaniach otca. O jeho práceneschopnosti bola matka informovaná prostredníctvom podaní na súd, že je dlhodobo práceneschopný, taktiež prostredníctvom SMS. Matka bola informovaná, že styk nebude prebiehať z dôvodu práceneschopnosti otca. Ak mala byť maloletá sklamaná, že otec nerealizoval styk, potom sa opakovane potvrdzuje, že maloletá má veľmi pozitívny vzťah k otcovi a k jeho rodine. Matka opätovne uvádza nepravdy a neprodukuje žiadny dôkaz, že obsahom podania zo 4.9.2018 bolo úmyselné konanie, aby sa nerealizoval styk otca s maloletou, plytkým spôsobom sa snaží ospravedlniť z nerealizácie styku a úmyselného marenia výkonu súdneho rozhodnutia, keďže po dlhšom období otec chcel realizovať styk a matka úmyselne tento zmarila a odišla s dcérou do Českej republiky.

27. Otec k duplike matky, kde uvádzala, že jej nebolo doručené celé vyjadrenie, poukazuje na to, že napriek tomu sa matka v SMS vyjadrila otcovi k bodu 8., teda deň po doručení vyjadrenia otca zo dňa 4.7.2018, doručeného súdu dňa 5.7.2018, kde sa matka vyjadrila k prospechu dcéry zo dňa 18.9.2018 k bodu 8. vyjadrenia otca zo dňa 4.7.2018. Matkinou jedinou argumentáciou, ako dôvod odchodu zo K. je, že bola napadnutá starým otcom, avšak opomína skutočnosti, ktoré k uvedenému viedli. Matka opakovane uviedla, že dala na otca trestné oznámenie pre sexuálne zneužívanie maloletej, resp. podnet na radu pracovníčky ÚPSVaR Malacky, že tak sa budú veci riešiť rýchlejšie. Založil do súdneho spisu dôkazy, posledné SMS od matky, ktoré svedčia o tom, že matka je nevystabilizovaná osobnosť, keďže tvrdí, že za všetky hriechy sa vyspovedala a Boh jej odpustil. Pokiaľ vo vyjadrení matky sa uvádza, že invektívy otca ohľadom bránenia jeho rodine v styku s maloletou, poukázala na sémantický význam slova „invektívum“, čo znamená útočnú reč, útočný článok, ostré napadnutie niekoho. On len konštatoval vo svojom podaní, a to v bode 3., pozitívny vzťah maloletej k rodine otca. Konštatuje, že starí rodičia komunikujú s maloletou telefonicky. Z podaní starých rodičov je zrejmé, že nerealizujú styk s maloletou z dôvodu, že súdom upravený styk je jednoducho pre nich nerealizovateľný, a to nielen z časového hľadiska, ale aj s ohľadom na ich vek a možnosti dopravy. Zakladá do spisu dôkazy, že vždy oznámil, že nebude realizovať styk, nakoľko bol dlhodobo práceneschopný. O tejto skutočnosti mala matka vedomosť a opäť poukázal na to, že uvedené svedčí o tom, že maloletá má k nemu pozitívny vzťah. Matka k útoku dáždnikom na otca v prítomnosti maloletej samozrejme opätovne mlčí. Matka sa správa

nevhodne, v poslednom období napríklad napísala otcovi, že mu udrelo na mozog, opakovane, nech sa dá liečiť, atď. Keďže matka sa tak správa k otcovi, je zrejmé, že nemôže viesť maloletú k rešpektu a úcte k otcovi ako sa snaží tvrdiť, čo bolo zrejmé z viacerých SMS maloletej, že sa začína správať k otcovi s dešpektom. Nemal snahu očistiť matku pred súdom ohľadne toho, či v minulosti mala už iné dieťa, je len jednoducho opatrný, keďže matka pred sobášom zamlčala rozhodné skutočnosti ohľadom jej duševnej choroby, o ktorej sa dozvedel až po narodení maloletej dcéry. Má dôvodné obavy o zdravý vývoj dcéry, preto požiadal súd, aby preskúmal, či matka v minulosti mala dcéru, keď sama priznala, že 14 rokov neužívala lieky, k čomu sa priznala. Zakladá do súdneho spisu dôkazy, že matka ho neinformovala o podstatných skutočnostiach. Podľa SMS komunikácie považuje zrejme za podstatné skutočnosti, že maloletá má psíka Ťapka a kocúrka Murka, že tam má kamarátky, že doma sa najradšej hráva s R. a Z.. Matka opätovne neprodukovala žiadny dôkaz na podporu svojich tvrdení.

28. Matka po doručení celej repliky otca z 4.7.2018, keď sa k nej čiastočne vyjadrovala podaním z 19.9.2018 (bod 23. odôvodnenia), doplnila svoje vyjadrenie, že otec v tomto podaní uvádza opakovane tie isté tvrdenia, ako produkoval v ním podanom odvolaní. Zotrvála na potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie.

29. Podaním zo dňa 26.10.2018 otec predložil doplnenie nových skutkových tvrdení a dôkazov v zmysle § 63 CMP. Predložil SMS komunikáciu s matkou, ktorá bola medzi rodičmi v dobe nariadenia striedavej starostlivosti Okresným súdom Malacky a v dobe rozhodovania Krajského súdu Bratislava. Preukazuje tým, že nie je pravdivé bránenie realizácie styku medzi matkou a dcérou. Matka začala chodiť k mediátorke a psychologičke a dohodli sa na postupnom prechode na striedavú starostlivosť, aby sa maloletá zvykla. Opäť poukázal na krivé obvinenie zo strany matky ohľadne sexuálneho zneužívania, že založil do spisu veľa dôkazov, z ktorých je zrejmé, že z neho matka nemá strach, ako vyplynulo zo znaleckého dokazovania. V čase, keď bola v podnájme, prišla na dom bez kľúčov za otcom a maloletou a keď videla, že je prítomná aj stará matka v dome, chytila záchvat zúrivosti, zobrala otcove kľúče, zamkla všetkých v dome a odišla. Keďže nemal ďalšie kľúče, musel zavolať policajtov a následne policajná hliadka vyzdvihla matku v práci a doviezla k domu, aby ich odomkla. Následne v SMS sa mu ospravedlnila, že urobila veľkú chybu. Správanie matky vykazuje známky nepredvídateľnosti a absolútneho nedostatku empatie. SMS správami preukázal, že sa informoval o matke, o zdravotnom stave maloletej. Naposledy matka odpísala otcovi, že Z. je zdravá, má sa dobre, dostáva jednotky a dvojky. Taktiež uviedla, že Z. prilbu nosiť nechce, že chodí po vedľajšej ceste, kde nejazdia nákladné autá. Odmietla ho informovať o nákladoch na maloletú s tým, že otec to obráti proti nej. Poukazuje tým, že necháva maloletú jazdiť bez prilby a odmieta otca riadne informovať o podstatných veciach maloletej. Matka má nedbalý prístup k životu maloletej, keď ju samú púšťa na bicykli bez prilby po hlavnej ceste, ale súd prvej inštancie nevyvodil žiadne opatrenia v záujme maloletej, ani na tieto tvrdenia otca neprihliadal pri svojom rozhodovaní tak, ako na všetky dôkazy produkované otcom. Matka neprodukovala žiadne dôkazy na podporu svojich tvrdení.

30. K vyššie uvedenému doplneniu zo strany otca sa vyjadrila matka, ktorá poukazuje na to, že nemôže sa vyjadriť k SMS správam, nakoľko tieto netvorili prílohu podania, ktoré jej boli doručené. Vo zvyšku zotrváva na jej predchádzajúcich vyjadreniach uvádzaných počas celého konania, pričom rozsudok považuje za presvedčivý a po právnej stránke odôvodnený. Navrhuje rozsudok potvrdiť a priznať jej trovy konania.

31. Kolízny opatrovník sa nevyjadril k odvolaniu otca, ani k iným podaniam účastníkov konania v rámci odvolacieho konania.

32. Krajský súd Žilina, ako odvolací súd (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania proti rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), preskúmal rozhodnutie v rozsahu ust. § 65, § 66 a § 67 CMP a napadnutý rozsudok vo výroku I. o zverení maloletej do starostlivosti matke a vo výroku II. o vyživovacej povinnosti otca potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP. Vo výroku I. o spravovaní majetku maloletej, III. o stretávaní sa otca s maloletou, IV. o trovách konania a V. o trovách štátu podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

33. V preskúmvanej veci nie je sporné, že rodičia maloletej Z. nežijú v spoločnej domácnosti niekedy od jarných mesiacov 2016 a v súčasnej dobe sa pred Okresným súdom Malacky vedie konanie o rozvod

manželstva. (To, že znalkyne v znaleckom posudku uviedli, že sú už rozvedení nezakladá nesprávnosť znaleckého posudku.) Medzi rodičmi je spor komu bude zverená do osobnej starostlivosti maloletá Z. a obidvaja rodičia sa navzájom obviňujú z ovplyvňovania maloletej v neprospech toho druhého rodiča. V konaní bolo vykonané znalecké dokazovanie, ktorého závery sú podrobne uvádzané v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, preto odvolací súd ich nebude opätovne opisovať a iba v niektorých súvislostiach poukáže na tieto závery nižšie.

34. Odvolací súd považuje za nutné podotknúť, že konanie starostlivosti o maloleté dieťa, je konania ktoré je vedené v záujme maloletého dieťaťa. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že obaja rodičia sú schopní zabezpečiť starostlivosť o maloletú a sú citovo naviazaní na maloletú. Maloletá však v citových väzbách jednoznačne preferuje matku, pri ktorej sa cíti bezpečne, pokojne, dostáva emočnú podporu a ochranu od matky. Premiestnenie od matky by prežívala psychotraumatizujúco, s následkami na psychike, osobnosti, aj možnými konverznými samotovegetatívnymi symptómami. Maloletá má rada aj otca, avšak toho času vníma jeho správanie ako tlačiacie na jej osobu, neprijemné, neúctivé voči matke, ktorú má rada. Z takéhoto správania má úzkosť, obavy, psychické napätie, preto sa začína u nej objavovať vyhýbavé správanie a jej vzťah k otcovi vo veľkej miere závisí od správania a znižovania naliehavosti zo strany otca. Maloletá sa pred znalkyňami jednoznačne vyjadrila, že s otcom má záujem sa stretávať, avšak odmieta ísť do jeho bydliska, ktoré stanovisko maloletej podľa názoru odvolacieho súdu je v súčasnej dobe nutné rešpektovať, aby to nezanechalo určité následky na jej psychike.

35. Obaja rodičia majú navzájom obavu z toho, že ten druhý rodič ovplyvňuje maloletú Z. proti nemu. Na uvedené zodpovedal tiež znalecký posudok, že ani jeden z rodičov aktuálne vedome negatívne neovplyvňuje maloletú voči druhému rodičovi. Matka je submisívna a počas znaleckého dokazovania nevyplývalo, že by ovplyvňovala maloletú a aj v prípade, keď bolo vykonávané psychologické vyšetrenie maloletej dňa 19.10.2017 za prítomnosti matky (str. 58 znaleckého posudku, č.l. 762 spisu, z dôvodu, že maloletá plakala, kričala), matka do tohto vyšetrenia nezasahovala, neangažovala sa a maloletej nepodsúvala odpovede. Napokon dňa 25.10.2017 bolo vykonané spoločné sedenie znalcov s otcom, matkou a maloletou (str. 62 znaleckého posudku, č.l. 766 spisu), kde sa na začiatku konštatuje, že pri príchode znalkyň v čakárni sedel otec a stará matka z jeho strany, ktorí sa rozprávali s maloletou a matka maloletej sedela bokom od nich, kde si čítala. Následne do miestnosti so znalcami vstúpili najskôr sama maloletá a pred znalkyňami sa vyjadrila, že chce ostať na Kysuciach, nechce chodiť k otcovi (ako sa vyjadrila predtým na súde) na prázdniny a víkend. Následne vstúpil do miestnosti otec a uvedené maloletá zopakovala, že nechce chodiť do K. aj pred otcom. A napokon po vstupe do miestnosti aj matky maloletá sa vyjadrila, že matka ju nenúti, aby nechodila do K. a napokon potvrdila tvrdenie otca, že bola situácia, keď bola celá rodina v kuchyni na Kysuciach a vraveli, aby nešla do K., ale zdôraznila, že ona tam nechcela ísť, lebo sa bála. Keď matka navrhla, že ak by chcela ísť do K., že ju pustí, maloletá opakovala, že tam nechce ísť a pritom plakala. Otec počas tohto sedenia (aj v prítomnosti maloletej) poukazoval na to, že matka sa o maloletú nestarala, varila len chlieb vo vajci, halušky, vytýkal že výchova matky nie je dobrá, lebo maloletá ukradla v reštaurácii čaje a klame. Obvinil matku, že robí z neho najhoršieho človeka na svete. Odvolací súd konštatuje, že takéto správanie otca pred maloletou je neadekvátne, nie je možné maloletú zaťahovať do záležitosti, ktoré si má vysporiadať s matkou maloletej a uvedené riešiť mimo maloletej. V závere znalkyne konštatovali, že otec sa správal silne dominantne, tlačil na matku, vytváral psychický tlak a matka sa bojí.

36. Je nutné podotknúť, že konanie začalo tým, keď obidvaja rodičia chceli zveriť maloletú do svojej starostlivosti, na základe čoho Okresný súd Malacky uznesením nariadil predbežné opatrenie, ktorým maloletú zveril do striedavej starostlivosti v týždenných intervaloch. Otec predmetné rozhodnutie nerešpektoval a matke umožnil iba určitý časový úsek, kedy sa mohla s maloletou stretnúť na detskom ihrisku v jeho prítomnosti. Následne odvolací súd - Krajský súd Bratislava na základe odvolania otca uvedené uznesenie zmenil tak, že maloletú zveril do osobnej starostlivosti matke a otcovi upravil stretávanie s maloletou a určil mu vyživovaciu povinnosť. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd pristúpil k zmene rozhodnutia práve z dôvodu nerešpektovania otcom nariadenej striedavej starostlivosti. V odôvodnení tohto rozhodnutia sa nekonštatuje, že maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti matke z dôvodu, že matka podala na otca trestné oznámenie a hoci otec po celé konanie na uvedenú skutočnosť poukazuje, ani z jedného rozhodnutia v rámci tohto konania (napr. niekoľko rozhodnutí o neodkladnom opatrení) nevyplýva, že by súdy vychádzali z tohto trestného oznámenia matky. Napokon matka pri opustení spoločnej domácnosti si zabezpečila nájom v mieste vtedajšieho

bydliska a k svojej rodine na Kysuce aj s maloletou sa presťahovala potom, ako ju starý otec zo strany otca fyzicky napadol pred maloletou.

37. Vychádzajúc z konštatovaného odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne rozhodol, keď maloletú Z. zveril do osobnej starostlivosti matke. V starostlivosti matky o maloletú neboli zistené žiadne nedostatky, v škole dosahuje dobré výsledky, maloletá je u nej spokojná a sama prejavila záujem bývať u matky.

38. Odvolací súd nepopiera, že obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti voči maloletej. Avšak v situácii, keď rodičia nežijú v spoločnej domácnosti musia sa snažiť, aby ich dieťa čo najmenej pociťovalo, že nevyrastá v kompletnej rodine. Vzťah otec - dcéra v súčasnej dobe je mierne narušený aj z dôvodu autoritatívneho vystupovania otca voči maloletej. Je nutné si uvedomiť, že ide o dieťa vo veku 8,5 roka, ktoré má určité školské povinnosti, záujem stretávať sa s kamarátmi a hrať sa s nimi, ale tiež byť v kontakte aj so svojimi rodičmi. Preto je potrebné zo strany oboch rodičov na tieto skutočnosti prihliadať a snažiť sa prispôbiť program maloletej ku všetkým týmto jej aktivitám. V neposlednej rade neriešiť neustále s ňou, ktorého rodiča má radšej, s ktorým rodičom chce žiť a predovšetkým nepoužívať ju ako médium na riešenie svojich dospeláckych problémov, ktoré rodičia medzi sebou majú. Je povinnosťou oboch rodičov vytvárať pre maloletú také prostredie, aby sa maloletá dobre cítila s každým z nich, a to aj navzájom otec - matka, matka - otec. V súčasnej dobe je na otcovi, aby si postupne vytvoril priaznivejší vzťah s maloletou zaujímaním sa o to čo maloletú zaujíma z hľadiska jej detského veku, nevytvárať na ňu tlak, aby ho navštívila v mieste bydliska a postupne maloletá takýmto postupom môže zmeniť svoj názor na trávenie prázdnin pri otcovi v mieste jeho bydliska. Samozrejme takúto povinnosť má i matka, i táto je povinná pripravovať dcéru na takúto situáciu. V prípade, že rodičia zmenia komunikáciu, obaja spoločne budú komunikovať o problémoch svojej dcéry (bez vzájomného napádania sa), keď raz ich dcéra vyrastie, túto ich snahu ocení.

39. Pokiaľ ide o určenie vyživovacej povinnosti odvolací súd sa stotožnil s výškou výživného stanovenou napadnutým rozhodnutím, ako aj so zmenou od právoplatnosti rozsudku, keď vyživovacia povinnosť bola stanovená v predchádzajúcom období predbežným opatrením vydaným Krajským súdom v Bratislave a takto stanovená výška postačovala na krytie potrieb maloletej a bola v možnostiach a schopnostiach povinného otca. V súčasnej dobe sa majetkové pomery otca zmenili, keď jeho príjem pozostáva z čiastočného invalidného dôchodku vo výške 255 € a nemocenských dávok cca 300 € mesačne. Pokiaľ otec avizoval, že mu má byť priznaný plný invalidný dôchodok, do súčasnej doby súd túto skutočnosť nemal ničím preukázanú. Z takého príjmu je v možnostiach a schopnostiach otca prispievať na výživu maloletej v sume 100 € mesačne. Matka náklady mesačne na stravu 220 €, mesačne na chod domácnosti prispieva rodičom (bývajú spoločne v jednom dome) 100 €, telefón 30 €, internet 9 €, lieky 10 €, a obedy v škole a družina 27 €. Okrem toho sú náklady ohľadne hygieny, oblečenia, školských potrieb a bežných výdavkov. Vzhľadom na uvedené rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

40. Otec v odvolaní namietol aj výrok, ktorým bola matka ustanovená na zastupovanie maloletej a spravovanie jej majetku. Odvolací súd poukazuje na to, že zastupovanie dieťaťa navonok je právo konať za dieťa s právnymi účinkami, ktoré je odrazom práva rodičov o dieťati rozhodovať. Zásadne v bežných veciach môže rozhodovať každý z rodičov samostatne. V iných než bežných veciach (ktoré Zákon o rodine v § 35 nazýva podstatné veci) sú rodičia povinní sa dohodnúť. Pokiaľ sa nedohodnú, rozhodne na návrh jedného z rodičov súd. Správa majetku dieťaťa predstavuje právo rodiča obhospodarovať majetok dieťaťa v súlade s jeho záujmami. Aj toto právo patrí obom rodičom, pokiaľ sú známi, žijú a nebolo im súdom zasiahnuté do spôsobilosti na právne úkony, ani do výkonu rodičovských práv a povinností. Nositeľmi práva zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok sú obaja rodičia a zasiahnuť do výkonu rodičovských práv a povinností môže súd rodičovi výlučne z dôvodov, ktoré sú uvedené v § 38 Zákona o rodine, a to buď pozastavením výkonu, obmedzením výkonu alebo úplným pozbavením výkonu rodičovských práv a povinností. Preto možno v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rozhodnúť výlučne tak, že súd ponechá právo zastupovať dieťa a spravovať majetok obom rodičom zachované. Realizovať ho budú v bežných veciach každý samostatne na základe svojho rozhodnutia, v podstatných veciach môže dieťa zastúpiť aj jeden z rodičov, avšak len po dohode s druhým rodičom, keď o podstatných veciach musia rozhodovať spoločne. V tomto prejednávacom prípade neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali zasiahnuť do výkonu rodičovských práv a povinností otca, preto

odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti a rozhodol, že právo zastupovať maloletú Z. a spravovať jej majetok majú obaja rodičia.

41. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o úprave stretávania sa otca s maloletou. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav veci a posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, ktoré však nesprávne aplikoval. Právo styku rodiča s dieťaťom je právo, ktoré vznikne tomu rodičovi, ktorému nie je dieťa rozhodnutím súdu zverené do osobnej starostlivosti. Právo styku vychádza z Ústavy Slovenskej republiky, keď podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy SR „starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť“. Právo styku vyplýva z viacerých ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, kde je upravené v čl. 7 ako právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť, v čl. 8, ktorý zakotvuje právo dieťaťa na zachovanie jeho rodinných zväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov, v čl. 29 bod. 1, podľa ktorého má výchova dieťaťa viesť k posilňovaniu úcty k rodičom dieťaťa, ale najmä čl. 9 bod 3, podľa ktorého „štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, iba, že by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa“ a súvisiacim čl. 18 bod. 1, ktorý priznáva obom rodičom spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Vzájomná radosť rodiča a dieťaťa z blízkosti toho druhého je základným prvkom rodinného života. Je chránené čl. 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, z ktorého vyplýva tiež pozitívny záväzok štátu chrániť záujmy rodiny a prispievať aktívne k udržiavaniu a obnovovaniu rodinnoprávných väzieb.

42. Právo rodiča, ktorému nebolo dieťa zverené do výchovy, stretávať sa s týmto dieťaťom je jedným z jeho základných práv. Na rozdiel od iných rodičovských práv a povinností môže súd upraviť stretávanie rodiča s dieťaťom len vtedy, ak sa rodičia v tejto otázke nedohodli (§ 25 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Vzťah dieťaťa a rodiča je prirodzeným biologickým vzťahom a každé dieťa potrebuje pre zdravý vývoj pocit spolupatričnosti nielen so svojou matkou, ale aj so svojím otcom. Len ich vzájomné pozitívne pôsobenie v rámci výchovného procesu dáva záruku riadneho vývoja dieťaťa. Výchovné pôsobenie len zo strany jedného z rodičov má spravidla za následok nedostatky spávania a myslenia dieťaťa. Negatívne dôsledky vznikajú v situácii, keď jeden z rodičov bráni druhému stretávať sa s dieťaťom, hoci druhý nedáva k tomu dôvod. Pri rozhodovaní o úprave styku je povinnosťou súdu starostlivo posúdiť časové vymedzenie a miesto styku. Rozhodujúce budú tak okolnosti na strane maloletého dieťaťa, najmä jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v osobnej starostlivosti, denný režim, najmä so zreteľom na školské povinnosti, ako aj okolnosti na strane rodičov, ich vzájomný vzťah, časové a hospodárske možnosti, rodinné pomery a vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča. Rodič, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, uplatňuje pri stretnutí s ním svoju úlohu pri výchove dieťaťa danú mu v ust. § 26 Zákona o rodine.

43. Súd prvej inštancie na základe nepochybného zistenia, že sa rodičia v tejto otázke nedohodli, upravil styk autoritatívne rozhodnutím súdu, avšak tento ustálil chybné, keď čas stretávania otca s maloletou koliduje s časom stretávania sa starých rodičov zo strany otca s maloletou a tiež ho stavil v minimálnom rozsahu. Ako už bolo vyššie konštatované aj maloletá má záujem stretávať sa s otcom, avšak iba odmieta chodiť do miesta bydliska otca. Je nutné vybudovať silnejšie puto medzi otcom a maloletou dcérou, ktoré je možné iba častejším stretávaním sa, avšak bez autoritatívneho správania otca, ako bolo vyššie konštatované (vyplývajúce aj počas znaleckého skúmania, a tiež z písomných podaní v spise, neustále sa vracanie k veciam do minulosti, keď väčší prínosom bude zaoberať sa budúcnosťou). Z uvedeného dôvodu, zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a upravil stretávanie otca s maloletou na každú párnú sobotu v čase od 10.00 hod. do 17.00 hod. v prítomnosti matky a v mieste bydliska matky. Postupom času pri trepezlivom budovaní si vzájomných vzťahov môže dôjsť k rozšíreniu stretávania sa otca s maloletou aj v neprítomnosti matky. Je nutné upozorniť tiež na to, že je povinnosťou aj matky (ktorá má maloletú v osobnej starostlivosti) pripravovať maloletú na stretávanie s otcom, a to v kladnom svetle. Na zdravý vývoj maloletej bude prispievať ak aj rodičia budú pred maloletou spolu komunikovať, a to bez konfliktov, obaja sa spoločne zaujímať o potreby maloletej.

44. Odvolací súd zároveň otcovi stanovil povinnosť, v prípade, že sa nebude môcť z určitých dôvodov zúčastniť stretnutia, túto skutočnosť oznámiť matke maloletej minimálne 24 hodín vopred. Odvolací súd túto povinnosť uložiť otcovi voči matke (aj keď maloletá má svoj mobil) aj z dôvodu, aby sa rodičia naučili spolu komunikovať, pokiaľ ide o záujem ich maloletej dcéry a aby samotná maloletá videla, že jej rodičia sa snažia spolu komunikovať. Z tejto povinnosti otca zároveň vyplýva i povinnosť matky čítať si

správy od otca týkajúce sa stretávania sa otca s maloletou, aby nenastala situácia ako v auguste 2018, keď si matka správu otca o tom, že po skončení práceneschopnosti chce tento uskutočniť stanovené neodkladným opatrením stretnutie s maloletou, údajne prečítala až na ďalší deň.

45. V rámci tohto konania súd neupravoval telefonický kontakt otca s maloletou. Ako vyplynulo z konania maloletá má vlastný mobil, z ktorého môže sama otcovi zatelefonovať, otec jej rovnako môže zavolať. Samozrejme pri tomto je nutné rešpektovať denný režim maloletej (školské povinnosti, hry, kamarátov, spolužiakov a pod.).

46. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že pokiaľ vznikli trovy štátu v súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním, a to z dôvodu toho, že objednávateľom znaleckého úkonu bol štát, a tento podľa § 2 ods. 4 zák. č. 382/2004 Z.z. zodpovedá za zaplatenie znaleckého, je úlohou súdu vysporiadať sa s tým, ktorý z účastníkov a v akom rozsahu má zaplatiť trovy štátu. Nesprávne však postupoval pri závere, kto navrhoval vykonať znalecké dokazovanie a v koho prospech bolo vykonané. Znalecké dokazovanie navrhoval otec maloletej ohľadne toho, či matka je schopná vykonávať starostlivosť o maloletú vzhľadom na jej duševnú poruchu. Avšak i matka v priebehu konania sa vyjadrovala, že i otec mal v minulosti navštevovať psychiatra a vzhľadom k tomuto tvrdeniu bolo nutné vyšetriť duševný stav i otca maloletej. Napokon znalecké dokazovanie bolo vykonané v záujme maloletej, aby bolo jednoznačne preukázané, či niektorý z rodičov nevykazuje znaky, ktoré by ho vylučovali z osobnej starostlivosti o maloletú. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že obaja rodičia nesú rovnakú zodpovednosť za vznik trov štátu na znalecké dokazovanie. Celkové náklady na znalecké dokazovanie boli vo výške 2.156,18 €, pričom boli čiastočne hrazené z preddavku vo výške 600 € zloženého otcom maloletej a čiastočne vo výške 1.556,18 € z rozpočtových prostriedkov súdu. Vychádzajúc z rovnakej zodpovednosti oboch rodičov za tieto trovy štátu ($2.156,18 : 2 = 1.078,09$) odvolací súd zmenil podľa § 388 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie a zaviazal otca zaplatiť trovy štátu vo výške 478,09 € ($1.078,09 - 600 = 478,09$) a matku vo výške 1.078,09 €.

47. Otec v odvolaní namietal, že neboli vykonané dôkazy ním navrhované a tiež žiadal o súčinnosť za účelom predloženia súkromného znaleckého posudku ohľadne zdravotného stavu matky maloletej. Odvolací súd je toho názoru, že vzhľadom na vyššie konštatovaný skutočný stav vo veci, že vzťahy medzi rodičmi sú navzájom narušené, matka je skôr submisívna a otec autoritatívny, nepovažoval za nutné oboznamovať sa s nahrávkami na CD nosičoch, znalkyne mali dostatok materiálu na vypracovanie znaleckého posudku, vykonali si svoje šetrenie. Odvolací súd nepopiera, že v zmysle ust. 209 CSP súkromný znalecký posudok má váhu znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca. V danom prípade však otec žiadal o poskytnutie súčinnosti vo vzťahu k matke maloletej podľa § 210 CSP. V tejto súvislosti je však nutné podotknúť, že pri súkromnom znaleckom posudku nie je možné vynucovať súčinnosť účastníkov konania a tretích strán (napr. predvedenie osoby, uloženie poriadkovej pokuty a pod.). Z týchto dôvodov súd prvej inštancie procesne nepochybil, keď nevykonal dôkazy vypočutím nahrávok, a nevynútil súčinnosť matky maloletej, ako účastníčky konania na vypracovanie súkromného znaleckého posudku.

48. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 396 ods. 2 CSP, aplikujúc ustanovenie § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenia upravujúce konanie súdu o starostlivosti o maloleté deti ohľadne trov konania, neustanovuje inak. Nejedná sa o prípad upravený v ust. § 53 CMP (určenie rodičovstva a notárske úschovy), a v danom prípade nezistil žiadne okolnosti, na základe ktorých by sa javilo spravodlivé priznať náhradu trov konania (§ 55 CMP). Preto rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

49. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
 - b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
 - c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
 - d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
 - e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
 - f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.
- (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)